

PROJEKT & KULTUR

nr. 104 --- september 2010

issn. 0901-8824

GENVEJ TIL UDVIKLING

www.gtu.dk

Skovej 24, 9510 Arden. Tlf.: 9856 2994. gtu_sekr@hotmail.com
Medlem af Den Internationale Emmaus-Bevægelse

Velkommen til Projekt & Kultur nr. 104!

Projekt & Kultur udgives af Genvej til Udvikling (GtU), tlf. - og fax-nr. 98 56 29 94
gtu_sekr@hotmail.com - www.gtu.dk
 Gironummer: reg.nr. 1551, kontonr. 0006300804.
 Fra udlandet sender man til IBAN-nr.
 DK6030000006300804.

Ansvarlig over for presseloven er formand Per Adelhart Christensen. Hvor intet andet angives, er teksten af Jørgen Olsen.

Indlæg til Projekt og Kultur nr. 105 skal være os i hænde tirsdag den 2. november 2010. Projekt & Kultur trykkes på Huset i Århus i 180 eks. Redaktionen ønsker at fremme bladets formidling og opfordrer til eftertryk med kildeangivelse. Med navn signerede artikler udtrykker ikke nødvendigvis foreningens holdninger.

Dette nummer indeholder:

- 3 – 4: Africa50 ... Mødedeltagelser og udstillinger ... Mediemarkeringer.
- 5 – 7: Referat af generalforsamling
 - af *Jens Elgaard Madsen*.
- 8 – 9: **Kvinderne i Zabré** (Burkina Faso)
 - *redigeret af Majda Bouchanine*
 - *oversat af Patricia Langvad Jensen*.
- 9 – 10: **Hortense Yaméogo fra foreningen "Le Baobab"** (Burkina Faso)
 - *af Huguette Wilmotte*
 - *oversat af Patricia Langvad Jensen*.
- 11: **Kvinderne i Womey** (Benin)
 - *redigeret af Mélanie Veillaux*
 - *oversat af Birgit Vanghaug*.
- 12 – 14: **Fra danske bofællesskaber til globale solidaritetsbevægelser**
 - *af Mads Leth Felsager Jakobsen*.
- 15: **Kooperativet i Amatal**
 - *af Karl-G. Prasse*.

Billedet på forsiden er taget af Jørgen Olsen den 28. juli i Den Afrikanske Landsby i Aalborg Zoologiske Have. Jesper Olsen passer Genvej til Udviklings stand og ekspederer en kunde, som køber en kurv fra Pag la Yiri, jf. artiklen side 8.

Billedet på bagsiden er taget af Lis Bille Hansen på Couleur Café i Fælledparken i København den 20. juni. Genvej til Udvikling havde også en stand på dette arrangement; men billedet forestiller et par andre stande.

Hermed en stor tak til alle, som har sendt kontingenter og bidrag siden sidst!

Vi er for tiden 191 medlemmer.

Den samlede støtte til Kooperativet i Amatal er i skrivende stund 7.499.774 kr. Af dette beløb er 1.392.857 kr. fra andre givere end Danida. I de 7.499.774 kr. er ikke medregnet Danida-bevillingen på 6.500.000 til den aktuelle fase 3 i projektet.

Elektronisk Projekt & Kultur

Som medlem eller abonnent har du ret til at modtage papirudgaven af bladet; men det er også din ret at melde fra og nøjes med pdf-versionen. Hvis du gør dette, får du en e-mail tilsendt med link til pdf-versionen, når hvert nummer udkommer.

Nekrologer over Abbé Pierre og Franco Bettoli

I nr. 90 af Projekt & Kultur bragtes en nekrolog over stifteren af Emmaus International, Abbé Pierre, og i nr. 95 bragtes en nekrolog over EI's formand i årene 1986-1999, Franco Bettoli.

Begge nekrologer er oversat til de tre sprog, som EI arbejder på, dvs. fransk, engelsk og spansk. Det er meningen, de skal uddeles på EI's næste generalforsamling, 17.-23. oktober 2011 i Recife, Brasilien; men alle er velkomne til at få eksemplarer tilsendt, elektronisk eller i papirversion, hvis man f. eks. kender nogen, som er mere fortrolig med et af disse sprog end med dansk.

Africa50

Vedr. omtalen på næste side af arrangementerne i anledningen af 50-året for en række afrikanske landes politiske selvstændighed skal vi beklage, at en del af programpunkterne *har* været afholdt, når dette læses. På grund af bladets produktionsvilkår har det ikke været muligt at blive færdig så hurtigt, som vi gerne havde villet. Vi henviser til www.africa50.dk

AFRICA50

VI FEJRE AFRIKAS 50 ÅRS SELVSTENDIGHED
WWW.AFRICA50.DK

ARRANGØR:

AFRICA 50 ÅR ER ARRANGERET AF VENSKABSFORENINGEN DANMARK-VESTAFRIKA SOM BESTÅR AF CYKLER TIL SENEGAL, GENVEJ TIL UDVIKLING, MAISONS FAMILIALES RURALES'S VENNER I DANMARK, VENSKABSFORENINGEN DANMARK-BURKINA FASO, VENSKABSFORENINGEN DANMARK-MALI, FOLKECENTRET FOR VEDVARENDE ENERGI, IBIS, VENSKABSFORENING DANMARK-NIGER OG ENKEL PERSONER.

SAMARBEJDE OG STØTTE:

- CELEBRATE AFRICA / WWW.CELEBRATEAFRICA.DK
- DERN (DANISH DEVELOPMENT RESEARCH NETWORK)
- DET FRANSKE KULTURINSTITUT
- CENTER FOR KULTUR OG UDVIKLING
- HUSET I MAGSTRÆDE
- WORLD MUSIC

LÆS MERE OM ARRANGEMENTET PÅ WWW.AFRICA50.DK
FOR FLERE INFORMATIONER: EMAIL:
INFO@AFRICA50.DK

PROGRAM

OFFICIEL ÅBNING:

FREDAG D. 10. SEPTEMBER KL. 17, SANKT JOHANNES KIRKE VED
SANKT HANS TORV PÅ NØRREBRO
DIGTOLÆSNING, MUSIK MED BASIRU SUSO & PAPAYA
ENTRÉ: GRATIS

KONCERTER: HUSET I MAGSTRÆDE, KL. 21⁰⁰

FREDAG DEN 10. SEPTEMBER: DOUSSOU KOULIBALY, KÈMÈ SIDIBÉ,
MOUNEÏSSA TANDIN

LØRDAG DEN 11. SEPTEMBER: ASAFO MED NANA OSIBIO

FREDAG DEN 17. SEPTEMBER: DEODATO SIQUIR TRIO

LØRDAG DEN 18. SEPTEMBER: REVEREND SHINE SNAKE OIL CO

TORS DAG DEN 23. SEPTEMBER: DAWDA JOBARTHE MED BAND

FREDAG DEN 24. SEPTEMBER: MOUSSA DIALLO

LØRDAG DEN 25 SEPTEMBER: KATAMANTO HIGHLIFE ORCHESTRA

DJ TEVI SPILLER EFTER KONCERTERNE

ENTRÉ: 75 KR.

TEATER: HUSET I MAGSTRÆDE

CHARLES WATTARA OG GÉRARD OUEDRAOGO FRA BURKINA FASO FORTOLKER

"LE TIGRE" AF DARIO FO

LØRDAG D. 11. SEPTEMBER KL. 19⁰⁰

LØNDAG D. 12. SEPTEMBER KL. 16⁰⁰

ENTRÉ: 20 KR.

FILM: HUSET I MAGSTRÆDE, KL. 19⁰⁰ (ENGELSKE UNDERTEKSTER)

MANDAG D. 13: FILM: SE WWW.AFRICA50.DK

TIRSDAG D. 14: 'SI-GUERIKI LA REINE MÈRE' DOKUMENTAR AF IDRIS-SOU MORA-KPAI FRA BÉNIN.

ONSDAG D. 15: 'SIA, LE RÊVE DU PYTHON' AF DANI KOUYATÉ FRA BURKINA FASO.

TORS DAG D. 16: FILM: SE WWW.AFRICA50.DK

ENTRÉ: 20 KR.

FOTOUDSTILLING: D. 10. - 16. SEPTEMBER

"AFRIKA SET MED DANSKE ØJNE"

VESTERBRO KULTURHUS, LYRSKOVGADE 4

VERDENS KULTURCENTRET, NØRRE ALLÉ 7

VALBY KULTURHUS, VALGÅRDSVEJ 4-8

KONFERENCE: D. 24. SEPTEMBER KL. 10⁰⁰ - 16⁰⁰

HANDELSFORHOLD I AFRIKA OG DERES BETYDNING FOR AFRIKAS UDVIKLING
GEOGRAFISK INSTITUT, KØBENHAVNS UNIVERSITET D. 24 SEPTEMBER

FORSKERE SÆTTER FOKUS PÅ INTERNATIONALE HANDELSVILKÅR
OG KONSEKVENSERNE FOR DE AFRIKANSKE PRODUCENTER.

YENKONG NGANGJOH HODU: LEKTOR PÅ UNIVERSITY OF MAN-
CHESTER I INTERNATIONAL HANDELSJURA

SØREN JEPPESEN: LEKTOR, PH.D AT CENTER FOR BUSINESS AND DEVELOPMENT
STUDIES

SØREN BORCH: PRIVAT KONSULENT I CONDIV

16⁰⁰ - 17³⁰, PANELDISKUTION

INDLEDNING VED FRANÇOIS TRAORÉ, PRÆSIDENT FOR DE AFRIKAN-
SKE BOMULDSPRODUCENTERS ORGANISATION

DELTAGERE I PANELET:
AARHUSKARLSHAMN (AAK), DANSK INDUSTRI, MS, IBIS, UD-
VIKLINGS MINISTERIET

ORDSTYRER: CHRISTIAN FRIIS BACH, ADJUNGERET PROFESSOR VED
KU/LIFE OG TIDL. INTERNATIONAL CHEF I FOLKEKIRKENS NØDHJÆLP

ENTRÉ: GRATIS

Mødedeltagelser og udstillinger

26. maj i København:

Marianne Dithmer deltog i konference, arrangeret af FN-forbundet og FN-forbundets folketingsgruppe om de otte 2015-mål, som FN har opstillet.

27. maj i København:

Marianne Dithmer deltog i konference arrangeret af Uddannelsesnetværket og Danmarks Pædago-

giske Universitet om uddannelsesforskning i udviklingslandene. Mødet tog udgangspunkt i Uddannelsesnetværkets rapport: "Dansk udviklingsrelateret uddannelsesforskning"-Erfaringer og fremtidige perspektiver af Lene Timm.

(fortsættes side 4)

Mødedeltagelser og udstillinger

(fortsat fra side 3)

31. maj i København:

Marianne Dithmer deltog i møde i Uddannelsesnetværkets lærings- og udviklingsgruppe og i seminaret "One laptop pr child"

(= en minicomputer pr. barn), arrangeret af Uddannelsesnetværket og Børn- og Ungenetværket.

9. juni i København:

Marianne Dithmer deltog for GtU i generalforsamling i Venskabsforeningen Danmark – Vestafrika.

Genvej til Udviklings stand på Couleur Café passes af Marianne Dithmer (i mørkt tøj bag bordet) og Arne Hansen (til højre)
(foto: Lis Bille Hansen)

18. juni i Arden:

Jørgen Olsen deltog i reception i anledning af Arden El-service's flytning til større lokale. Som ved mange andre receptioner medbragte Jørgen et båtaskrin af huder og mavesække fra køer og kameler, fremstillet af Kooperativet i Amataaltal.

20. juni i København:

Marianne Dithmer og Arne Hansen deltog i den årlige Couleur Café med GtU's blandede u-landhandel og solgte for 1.167 kr. Læs mere om Couleur Café på www.couleurcafe.dk!

20. juni i Værløse:

Genvej til Udvikling afholdt generalforsamling. Se side 5, 6 og 7!

26. - 29. juli i Den Afrikanske Landsby i Aalborg Zoologiske Have:

I forbindelse med et varieret Afrika-program med Mellemfolkeligt Samvirke som ansvarlig præsenterede Genvej til Udvikling en blanded u-landhandel. Aktive for GtU var Jesper Olsen og Jørgen Olsen. Der blev solgt varer for 5.136 kr.

12. august i København:

Marianne Dithmer deltog i møde i Uddannelsesnetværkets gruppe for voksen- og ungdomsuddannelser.

3. – 5. september i Göteborg, Sverige: Jørgen Olsen deltog i et uformelt nordisk Emmaus-træf.

Mediemarkeringer

Projekternes faldgrube – under denne overskrift fik GtU's koordinator, Jørgen Olsen, offentliggjort en blog på www.u-landsnyt.dk pr. 7. juni; klik ind her: www.u-landsnyt.dk/blog/51/projekternes-faldgrube

Hattedamen i Hasseris – under denne overskrift fik GtU's koordinator, Jørgen Olsen, offentliggjort en blog på www.u-landsnyt.dk pr. 18. august; klik ind her: www.u-landsnyt.dk/blog/51/hattedamen-i-hasseris

GENVEJ TIL UDVIKLING

Referat af generalforsamling 20. juni 2010

hos Per Christian Hougen, Værløse.

Dagsordenen ifølge vedtægterne.

1. Valg af dirigent

Per blev valgt.

2. Beretning

Formanden valgte i sin gennemgang af beretningen at fremhæve succesen ved at oprette særlige arbejdsgrupper. Stadigt flere medlemmer involverer sig aktivt i de enkelte arbejdsgrupper. Derved får foreningen tilført ny inspiration, og en positiv sidegevinst er, at andre kræfter aflastes og kan koncentrere sig om foreningens øvrige udfordringer.

I beretningen blev der dvælet ved de risici, der knytter sig til udviklingsarbejde. Den bratte afslutning på dialogturismeprojektet har for så vidt været lærerig og vist, at vores forening evner at mobilisere betydelige ressourcer, når det er påkrævet, hvilket formanden beskrev som noget positivt.

Endelig benyttede formanden lejligheden til at takke foreningens mangeårige næstformand Jørn Kirkegaard og Arne Hansen, der begge ønskede at udtræde af bestyrelsen, for den indsats de har ydet.

3. Forelæggelse og godkendelse af det reviderede regnskab

Regnskabet blev gennemgået og kommenteret punktvis.

Egenkapitalen udgør pr. 31. december 2009 104.648 kr, hvilket bestyrelsen finder tilfredsstillende. Det må imidlertid forudses, at foreningen får visse tab i forbindelse med lukningen af dialogturismeprojektet. De nøjagtige konsekvenser kendes endnu ikke.

Generalforsamlingen besluttede at godkende det foreløbige regnskab med mindre der finder større ændringer sted. Regnskabet er frit tilgængeligt for enhver.

4. Behandling af indkomne forslag

Forsamlingen besluttede enstemmigt at følge en indstilling fra bestyrelsen og ændre anden sætning i § 10 til: "Ved foreningens ophævelse fordeles dens midler i henhold til § 2. Denne fordeling skal ske efter konsultation hos Emmaus Europa og Emmaus International.

Ændringsforslaget var en nødvendig konsekvens af, at Emmaus Danmark er opløst.

5. Fastsættelse af det årlige kontingent

Følgende uændrede minimumsatser gældende fra 2010 blev besluttet:

Personligt medlemskab.....	150 kr
Husstandsmedlemskab.....	200 kr
Kollektivt medlemskab.....	200 kr
Abonnement uden medlemskab.....	100 kr

(fortsættes side 6)

Per Adelhart Christensen, Jean-François Tronche, Jens Elgaard Madsen, Isabelle Grignon, Poul Kruse, Jørn Kirkegaard og Per Christian Hougen
(foto: Jørgen Olsen)

Referat af generalforsamling

(fortsat fra side 5)

6. Planer for det kommende år

Amataltal projektet udfases endeligt med udgangen af 2010. I den forbindelse vil GtU's koordinator besøge Amataltal. Formålet med dette besøg vil være at sikre en værdig afslutning på et projekt, der har skabt håb og nye muligheder for områdets befolkning.

Under opholdet vil GtU's koordinator drøfte perspektiverne for det fortsatte samarbejde mellem GtU og Kooperativet i Amataltal.

Forsamlingen opfordrede Agadez-arbejdsgruppen til at arbejde videre med de ideer, der ligger for at etablere et nyt uddannelsesprojekt i regionen, der naturligt vil inddrage erfaringer gjort i Amataltal-zonen.

I første omgang vil arbejdsgruppen forholde sig til, hvordan projektet kan organiseres internt i GtU, og hvordan lokale ønsker og behov bedst afdækkes og tilgodeses.

Arbejdsgruppen vil ligeledes vurdere, om et Agadez-arbejdsgruppen blev ligeledes opfordret til at forholde sig til de problemer omkring vandforsyning, der er konstateret i forbindelse med grønsagsdyrkning i Amataltal. En mulighed kunne være at søge støtte til dråbevanding eller andre former for rådgivning og tiltag på området.

Med hensyn til Diffa-arbejdsgruppen skal der følges op på den exitstrategi, der er lagt for vores projekt "Støtte til Udvikling af Dialogturisme i Niger", efter at Projektrådgivningen har bedt os om at lukke projektet i utide. Forsamlingen opfordrede arbejdsgruppen og bestyrelsen til i fællesskab at finde konstruktive løsninger på de spørgsmål, der følger i kølvandet på den mission, der har været af sted for at lukke projektet.

En egentlig beskrivelse af forløbet, konsekvenserne for de berørte parter på kort og langt sigt og en analyse af de erfaringer, vi har gjort i vores forening, vil blive offentliggjort i Projekt og Kultur.

Med hensyn til den digitale formidling af Projekt og Kultur vedtog forsamlingen, at medlemmer og andre, der ønsker at modtage bladet digitalt, fremover vil få det tilsendt i form af en mail indeholdende et link.

For så vidt angår GtU's kollektive medlemskaber blev det overladt til bestyrelsen at træffe en endelig afgørelse med hensyn de medlemskaber, der var til diskussion. Generalforsamlingen besluttede lige som sidste år at sende et beløb på 120 € som bidrag til solidaritetsfonden under Emmaus International.

uddannelsesprojekt for unge udelukkende skal bygge på det eksisterende skolesystem, eller om det vil være relevant at inddrage erfaringer fra andre sammenhænge.

7. GtU – hvad vil vi sammen?

Forsamlingen fandt, at der stadig er behov for at fortsætte vores værdidebat, der udspringer af en diskussion om vores eksistensberettigelse. Jørgen Olsen henviste i den forbindelse til indlægget "Hvorfor Emmaus?" i Projekt & Kultur nr. 102 på side 30 og 31.

8. Valg af bestyrelse, bestyrelsessuppleanter og revisor

Til bestyrelsen valgtes Per Adelhart Christensen og Jens Elgaard Madsen (genvalg til begge), samt Jean-François Tronche (nyvalg).

Som 1. suppleant genvalgtes Isabelle Grignon. Som 2. suppleant genvalgtes Leif Haarbo Nielsen.

Som revisor genvalgtes Ernst & Young A/S, Odense, ved Erik Pindstoft Jensen.

9. Eventuelt.

Næste års generalforsamling forventes afholdt hos Birgitte Juul Nielsen og Jørgen Olsen i Arden søndag den 12. juni 2009.

Jens E. Madsen, referent

Per Adelhart Christensen, dirigent.

Kvinderne i Zabré (Burkina Faso)

- fra nr. 42 af bladet Tam-tam, udgivet af Emmaus International, april 2010
- redigeret af Majda Bouchanine
- oversat af Patricia Langvad Jensen
- fodnoter af Jørgen Olsen.

Her bygger man op, blander sammen, tager imod – man giver ikke op, man udvikler initiativer ... Vi befinder os nær Zabré, hvor gruppen Pag la Yiri har arbejdet siden 1975. Nedenfor stilles spørgsmål til forkvinden¹, Suzanne Waré, som også er forkvinde for Emmaus Burkina Faso.

Fortæl os kort om jeres gruppe!

11.000 mennesker – hvoraf 10.000 er kvinder – er spredt i grupper med base i 200 landsbyer og områder med afsæt i forskellige produktioner (*sheasmør*², *sæbe*, *misolamel*), eller arbejder i landbruget eller med naturressourcer (*planteskoler*, *skovplantning*, *kvægavl*, *kornbanker*, *hirse*, *jordnødder*, *niébé-bønner* osv.).

Denne taske af bomuld med en cawrimusling er et eksempel på et stykke håndværk fra Pag la Yiri
(foto: Jørgen Olsen)

Vi fremstiller også håndværksprodukter (*batik*, *tasker mv.*)³, lige som vi ikke skal glemme de sociale forehavender (*læse- og skriveundervisning*

og uddannelse for voksne, skolegang for børn, sundhedsindsats, bekæmpelse af sygdomme som HIV-AIDS). Endelig er der multimediecenteret med radio og internet. Listen er meget lang, 11.000 aktive mennesker får faktisk tingene til at forandre sig.⁴

Pag la Yiri's radiosender
(foto: Pag la Yiri)

Hvilke ændringer har det medført for kvinderne?

Enorme. Kvinderne hjælper hinanden meget, og derfor føler de sig mere selvsikre. Derefter ændres mændenes holdninger ... det var hårdt for dem at acceptere at deres hustruer eller deres døtre forandrede sig, mødtes med mennesker, løsrev sig økonomisk; men tiden og vedholdenheden har ændret tingene.

De uddannede kvinder kan læse og skrive, de forestiller sig, at alt kan ændres, de kan udtrykke sig mere frit. Midt i de afrikanske landdistrikter ses kvinder uddanne sig inden for informationsteknologi ... så ja, det er muligt.

Kan man tale om en original oplevelse, som kan deles med andre?

Radioen, som vi har lanceret, er her en lille revolution. Forestil dig omfanget af information, kultur og debat som tilføres vores landsbyer. Grioterne⁵ kommer til at synge i radioen, kvinderne arbejder og tager mikrofonen, andre

¹ Aïcha Sissoko, som besøgte Danmark i august 2009, www.gtu.dk/projekt_og_kultur_nr_100.pdf, portræt på side 5, er daglig administrator.

² Andet ord for karitésmør, som er en væsentlig indtægtskilde for adskillige hundrede tusinde kvinder i Vestafrika, især i Burkina Faso og Mali. Karitésmør kan bruges til sæbe og parfume, men ikke mindst som tilsætning til chokolade, hvilket indebærer, at chokoladen er længere tid om at smelte.

³ Genvej til Udvikling forhandler nogle af Pag la Yiri's varer – se oversigten på www.gtu.dk/vareoversigt.htm

⁴ Pag la Yiri er den organisation i hele Emmaus International, som har det største antal personlige medlemmer.

⁵ Griot er svært at oversætte præcist; men en væsentlig del af grioternes virke er at vedligeholde og viderebringe traditioner og fortællinger.

tager imod opkald og giver deres mening til kende. Og mange af regionens kvinder lytter til vores radio!

.....

Vi springer til Skandinavien og spørger Ulla Hoyer:

Hvorledes er Emmaus Helsinki og Pag la Yiri kommet til at samarbejde?

Pag la Yiri ønskede at uddanne kvinder inden for skrædderfaget. I Emmaus Helsinki (*hvor de fleste aktive er kvinder*), har vi indrettet et syværksted, hvor vi behandler ødelagte eller usælgelige stykker stof. I stedet for at smide disse stoffer

til affald giver vi, takket være vores frivillige syerskers talent, dem et nyt liv, så stofferne kan sælges! Pengene fra dette salg gør det muligt at støtte Pag la Yiri med at lancere deres uddannelsescenter (*byggningsrenovering, køb af maskiner, ansættelse af undervisere ...*). Resultatet er, at 15 kvinder i Pag la Yiri i øjeblikket er under uddannelse og vil blive syersker. At støtte kvinderne er en effektiv måde at sørge for direkte eftervirkninger til børnenes og familiens velfærd ... og til sidst hele samfundets velfærd.

Desuden arrangerer vi rejser, så mennesker fra de to foreninger mødes, disse menneskelige udvekslinger er særdeles motiverende.

Hortense Yaméogo fra foreningen "Le Baobab"

- fra nr. 2 af bladet "L'Autre Lien" (= *Det Andet Link*), udgivet af *Autre Terre, Belgien, marts-april 2010, oprindeligt fra bladet "Plein Soleil" (= Sol over det Hele)*
- af *Huguette Wilmotte*
- oversat af *Patricia Langvad Jensen*
- fodnoter af *Jørgen Olsen*.

Hortense
(foto: Autre Terre)

Hortense Yaméogo ... et navn, et ansigt, en personlighed, som synger om Afrika og dets generøsitet. Hendes smil og øjne er så udtryksfulde og så åbne, at man næsten føler sig snæversynet foran hende!

Hortense er født i Elfenbenskysten for 54 år siden. Som 16-årig slog hun sig ned i Burkina Faso med sine forældre. Der åbnede hun en lille forretning med sine håndværksprodukter. Kvinderne slår sig sammen for at øge deres viden, for at væve og for at arbejde med deres håndværk. Man forestiller sig let Hortense aktivt deltage i foreningen, som de skabte i Ouagadougou, og som kaldes "Wenkuuni" (= *En gave fra Gud*).

Skoletime hos Baobab
(foto: Autre Terre)

Foreningen sælger produkter fremstillet af kvinder – sæber, jordnødderpostej mv. Den organiserer læse- og skrivekurser og en kornbank (*for at holde priserne på korn i ro året igennem*).

(fortsættes side 10)

Hortense Yaméogo fra foreningen "Le Baobab"

(fortsat fra side 9)

En finansiering fra "Frères des Hommes"⁶ (= *Menneskenes Brødre*) gjorde det muligt at trodse spekulanterne med denne kornbank.

Markarbejde hos Baobab
(foto: Autre Terre)

Takket være medlemmernes dynamik og andres økonomiske støtte, herunder Solidarité Socialiste⁷ og senere Terre, udvidede programmerne sig til mikrokredit til landbrug og kvægavl, genopretning af dyrkelig jord, kunstvanding, uddannelse og etablering af solidaritet mellem befolkningen i Ouagadougou og en burkinsk landsby, Villy. Foreningen skiftede navn til "Le Baobab"⁸.

I 1995 hjælper Solidarité Socialiste med at opbygge en teatergruppe. Hortense vælges af sine arbejdskammerater til at deltage i uddannelsen i skuespil og i etableringen af premierestykket, som handlede om uretfærdigheder mod afrikanske kvinder, såsom omskærelse af piger og flerkoneri.

Hvorfor Hortense? Hun kan tale fransk, elsker at le, er udtryksfuld. Succesen er omdrejningspunktet, og Hortenses liv tager en drejning. Stykket kom til Europa.

Flere stykker følger: "Sviger mødrene", "Regningen" og "Tråden" er alle skrevet og spillet af tre skuespillerinder: Hortense, Amy N'Baye (Senegal) og Cinzia Carta (Belgien).

I oktober 2009 deltog Hortense sammen med teatret la Guimbarde⁹, Autre Terre og den senegalesiske forening ASDES i skabelsen af et stykke med titlen "Mellem vore Hænder", hvis tema relaterer til kampagnen "En anderledes Virksomhed", iværksat af Autre Terre. Stykket vil blive spillet fra september til december 2010.

"En anderledes Virksomhed" er et godt udtryk for, hvad Hortense står for. Ved siden af sine teaterturneer forbliver hun medlem af bestyrelsen og er meget aktiv i "Le Baobab". Møderne for at få foreningen til at fungere, kontakten med bønderne, de uddannelser hun sætter i gang, kort sagt arbejdet i "Le Baobab", er hendes eksistensgrundlag. Teatret er kun skabt med udgangspunkt i dette arbejde.

Baobabs tøjbutik
(foto: Autre Terre)

Det seneste initiativ i "Le Baobab" er et center for sortering af tøj, som i fremtiden vil gøre det muligt for Le Baobab selv at finansiere deres programmer.

Hortense er lykkelig over at se hvor langt kvinderne og bønderne er nået.

⁶ International humanitær organisation, der bl.a. arbejder i de fleste afrikanske lande.

⁷ Belgisk organisation.

⁸ Baobab er navnet på et træ, som er udbredt over store dele af Vestafrika.

⁹ Jødeharpen.

Kvinderne i Womey (Benin)

- fra nr. 44 af bladet *Tam-tam*, udgivet af Emmaüs International, august 2010
- redigeret af Mélanie Veillaux
- oversat af Birgit Vanghaug
- fodnoter af Jørgen Olsen.

AFA lærer små piger at læse og skrive
(foto: AFA)

Kvindernes Venskabsforening (AFA¹⁰) i Benin, medlem af Emmaüs International siden 2004, udvikler fornyende projekter, som ikke ville være mulige uden at modtage containere, som Justine Michayi, forkvinde for foreningen, forklarer det.

Hvad går foreningens aktiviteter ud på?

Vi har en økonomisk aktivitet på basis af salg af genbrugsvarer. Dette salg giver mulighed for at finansiere et program for børn, der arbejder og lever på markedet i Cotonou. De lærer fransk, sang, dans og nyder godt af lægelige tilsyn, lige som de lærer om børns rettigheder. I vores værksteder kan de følge uddannelser til frisør og i syning. Vi igangsætter ligeledes aktioner til fremme af kvinders rettigheder og til mikrokredit: Mere end 200 kvinder har en aktivitet på markederne takket være vores støtte. På det seneste har vi også udviklet projekter for kvægopdræt og landbrug. Med alt dette arbejder 11 kvinder i selve foreningen.

¹⁰ På fransk: Association des Femmes Amies.

Hvorfor søger I om containere¹¹?

Med containerne er vi i stand til at finansiere og udvikle vores sociale og indtægtsskabende aktiviteter. Det har vi brug for, idet jobskabelsen frembringer både materielle og menneskelige ressourcer. Vi beder om alle slags genstande: køkkentøj, tøj, hårde hvidevarer, møbler... Vi modtager i snit 2 containere om året, og vi kunne godt klare at modtage endnu flere!

Hvordan foregår modtagelsen af en container?

En modtagelse beskæftiger os næsten en måned. Vi er heldige; for i Benin er der ingen problemer med toldklarering. Når vi har betalt told- og transitafgifterne, tømmer vi containeren for derefter at sortere varerne: varer af god kvalitet og dem, der har brug for reparation. Siden vi i 2006 har modtaget containere, er vi aldrig blevet skuffede. De grupper, der sender dem, sender nogle gange en person med, der kan give os hjælpende hånd - det er sympatisk, og på den måde får de også indsigt i vores aktiviteter.

Pigerne lytter koncentreret til lærerinden
(foto: AFA)

¹¹ Sendt til Benin fra europæiske Emmaüs-grupper, overvejende franske, ifølge et program organiseret fra Emmaüs Internationals sekretariat.

Fra danske bofællesskaber til globale solidaritetsbevægelser

- bæredygtighed gennem konkrete eksempler og indstilling

- af Mads Leth Felsager Jakobsen
- beboer i Bofællesskabet Overdrevet, Hinnerup nord for Århus.

Hvordan skaber vi en bæredygtig udvikling? Det er et spørgsmål, som ikke bare er højt på den politiske dagsorden, men som mange mennesker også prøver at besvare gennem konkrete og lokale projekter og aktiviteter. Da 35 repræsentanter fra Emmaus-Bevægelsens over 300 medlemsorganisationer mødtes i Lissabon i efteråret 2008, var det for at bidrage til netop dette. Med udgangspunkt i bevægelsens mange projekter, der alle søger at fremme en bæredygtig udvikling, ville de tænke visionært og prøve at udbrede og styrke projekternes bæredygtighed.

På dette punkt minder Emmaus-Bevægelsen om de danske bofællesskaber, hvor folk også konkret er gået sammen for at realisere en vision om en bæredygtig livsform. Til sammen eksemplificerer de en anden vej til bæredygtig udvikling end forsøget på at lave globale politiske løsninger oppefra. Her starter man nedefra med konkrete projekter, som derfra kan sprede sig ud og op i samfundet.

Denne artikel handler om, hvordan de muligheder og udfordringer, der er for en sådan tilgang til at skabe bæredygtighed, har vist sig på Emmaus-Bevægelsens seminar i Lissabon og i forhold til de danske bofællesskaber.

I lyset af klimakonferencen i København i december 2009 er det tvivlsomt, om der snart leveres globale politiske løsninger, som sikrer en bæredygtig udvikling. Det gør forsøg på at skabe bæredygtighed nedefra så meget desto vigtigere. Heldigvis har en sådan tilgang også gode muligheder for at bidrage positivt til dette. Det er et centralt budskab i nyere innovationsteori, at det er nedefra og i konkrete projekter, at man lettest kan tænke "ud af boksen" og overskride sine hidtidige fordomme, vaner og snævre interesser. Her kan man også afprøve nye løsninger og give dem mulighed for at sprede sig ud i samfundet.

Men det kræver, at man selv er åben over for netop det samfund, hvor løsningerne skal vokse sig store og vigtige. Både Emmaus-Bevægelsen og de danske bofællesskaber har gode muligheder for på denne måde at bidrage til en bæredygtig udvikling; men de står også over for nogle udfordringer. Det handler nemlig om ikke bare at se omgivelserne som en trussel, men også at overveje potentialet i sin egen tilgang til disse omgivelser.

Fra seminaret i Lissabon: Javier Pradini, Emaús San Sebastian, Spanien og medlem af Emmaus Internationals forretningsudvalg og François Lavaud fra Emmaüs Marseille Pointe Rouge på hver sin side af en solfanger
(foto: Emmaus Europa)

Det er uomtvisteligt, at både Emmaus-Bevægelsen og mange danske bofællesskaber har udklækket og afprøvet ideer, der fremmer bæredygtighed. Den 30 minutters dvd med tilhørende hæfte, der er lavet om seminaret i Lissabon, viser, hvordan nationale Emmaus-grupper har udført lokale, konkrete projekter med indsamling af brugte møbler til videresalg, udvikling af billige og miljørigtige huse af genbrugsmaterialer, organisering af væresteder for og involvering af hjemløse samt udvikling af teknisk simple ovne og komfurer drevet af solenergi.

Tilsvarende har de danske bofællesskaber været banebrydende i forhold til at demonstrere, hvordan man kan basere en moderne livsform på vedvarende energikilder og et mindre ressourceforbrug, end det er tilfældet for den gennemsnitlige borger i vestlige samfund. Det skyldes bl.a., at man i mange bofællesskaber benytter en række vedvarende energier, men også fordi en del af maden produceres i bofællesskaberne. I mit eget bofællesskab –

Overdrevet i Hinnerup ved Århus – får vi således en stor del af vores energi fra egen vindmølle og solfangere, lige som vi selv producerer en stor del af vores grøntsager i vores økologiske køkkenhave. Alt vores organiske affald bliver også genbrugt. Man kan derfor sige, at både Emmaus og bofællesskabsbevægelsen har bevist deres potentiale for nytænkning og afprøvning af nye ideer.

Et par huse i Overdrevet
(foto: Poul Tang)

Seminaret i Lissabon illustrerer også de store muligheder for bæredygtig udvikling, der er i en bevægelse som Emmaus, men også de udfordringer man står overfor. Seminaret indeholdt demonstrationsprojekter, debatter om bæredygtighed med eksterne oplægsholdere samt en øvelse i at forbedre bæredygtigheden og levedygtigheden af et konkret portugisisk Emmaus-samfund. I et Emmaus-samfund bor og arbejder man sammen, og socialt udsatte mennesker kan få hjælp samt deltage i indsamling, forarbejdning og videresalg af brugte møbler og andre loppemarkedseffekter.

Seminarets aktiviteter gav tydeligvis inspiration både til nye projekter, til bedre bæredygtighed i eksisterende projekter samt til den efterfølgende udbredelse af gode projekter og idéer. Men samtidig viste en væsentlig udfordring sig også.

Sideløbende med det konkrete arbejde blev der blandt nogle deltagere og oplægsholdere brugt megen energi på at distancere sig ikke bare fra det

kapitalistiske samfundssystem, men også på nogle punkter fra en organisation som FN.

Omgivelserne blev til en vis grad set som fjenden. Og fokus flyttede sig dermed væk fra de konkrete problemer og løsninger, hvor der kunne bidrages med noget nyt. Det gjaldt også lederen af det lokale Emmaus-samfund, hvis bæredygtighed deltagerne skulle analysere, og som i høj grad så omgivelserne som hovedproblemet for samfundet. At omgivelserne nogle gange er fjendtlige er selvfølgelig rigtigt. Men bliver det den generelle attitude, ender det med at gøre spredningen af ens gode løsninger problematisk. For så vil omgivelserne også lettere komme til at se skeptisk på løsningerne. Det kan være en af grundene til, at gode projekter fra Emmaus-Bevægelsen ikke er blevet mere udbredt, end de er.

Det samme gør sig i en vis forstand gældende for de danske bofællesskaber. Mange fællesskaber voksede ud af 1970'ernes visioner om alternative livsformer, hvor man distancerede sig fra det traditionelle familiemønster, det kapitalistiske samfund og den industrielle produktions negative påvirkning af miljøet.

Mens visionen om et ikke-kapitalistisk samfund i dag stort set er forsvundet og ønsket om et alternativt familiemønster er blevet mindre radikalt, er visionen om miljømæssig bæredygtighed stadig meget stærk i mange bofællesskaber. Denne vision har også fået et lidt bredere fodfæste i samfundet. Men til trods for at det på sigt ikke skulle være dyrere at bo i miljø- og energivenlige huse end almindelige huse, er kun en meget lille procentdel af de danske huse af en sådan type.

(fortsættes side 14)

Fra danske bofællesskaber til globale solidaritetsbevægelser

(fortsat fra side 13)

De positive erfaringer fra bofællesskaberne har således ikke fået bredere lydhørhed i det øvrige samfund. Det tror jeg blandt andet skyldes, at visionen om at bo miljørigtigt aldrig har løsrevet

Seminaret i Lissabon viste dog også en vej frem. Der var nemlig fokus på, hvordan man kan gøre en forskel ved også at se på sin egen indstilling til omgivelserne. Det gjaldt diskussioner om, hvorvidt ideen om "degrowth" (negativ vækst) nu også var en løsning, når den skulle give mening i en tredje verden med store sociale og økonomiske udfordringer. I stedet skulle man forsøge at tænke vækst på en ny måde, hvor det ikke bare handlede om at bevæge sig tilbage af den vej, som man lige er kommet. Særligt positivt var det også, at deltagerne i analysen af det konkrete portugisiske Emmaus-samfund, hvor lederen ønskede analysen til sin kamp mod myndighederne, i høj grad fokuserede på projektets egen tilgang til sine omgivelser, som en kilde til at overvinde problemerne.

PS fra redaktionen: Dvd'en, som omtales, kan gratis fås tilsendt fra Genvej til Udviklings sekretariat – på engelsk, fransk eller spansk. Mail gtu_sekr@hotmail.com tlf. 98 56 29 94.

sig fra bofællesskabernes ophav i opgøret med kapitalismen og det traditionelle familiemønster.

Omgivelserne ser derfor stadig bofællesskaber gennem de oprindelige briller, hvor de ses som noget fremmed og til dels som en trussel. Og så har de gode løsninger svært ved at rejse ud i samfundet.

I stedet for at plante høje træer, der skulle skærme Emmaus-samfundet mod naboernes utilfredshed med udsigten til brugte møbler og socialt udsatte mennesker, skulle man også arbejde med de signaler, som Emmaus-samfundet sender til nabolaget og potentielle kunder. Samfundets grund var nemlig omkranset af en mur med kun to små porte, som sendte klare signaler om lukkethed, og at der var noget at skjule.

Dermed viste Emmaus-Bevægelsens seminar også en mulig løsning på den udfordring det er, når lokalt forankrede bevægelser som Emmaus-Bevægelsen og de danske bofællesskaber skal forsøge at få en bredere betydning i en verden, hvor der er et stort behov for nye svar på spørgsmålet om, hvordan vi skaber en bæredygtig udvikling.

Seminardeltagerne. I midten i den brogede trøje ses Aïcha Sissoko fra Pag la Yiri, jf. artiklen side 8-9
(foto: Emmaus Europa)

Kooperativet i Amatal

v/ Karl-G. Prasse.

Den aktuelle situation

Der er denne gang ikke meget nyt at berette. Klimasituationen har ikke ændret sig afgørende.

Efter ødelæggende styrtregn i maj har den såkaldte regntid mest været karakteriseret af tørke og græsgangene er dårligt regenereret. Kvægets sundhedstilstand er derfor præget af manglende foder, og det går svækket ind i den nye efterårssæson.

I august kom så nye ødelæggende regnmængder lige som i 2009. Man kan frygte, at dette bliver det fremtidige regntidsmønster. Kooperativet slås stadig med udbedring af skader efter sidstnævnte uvejr.

Kooperativets rejsegruppe, under ledelse af projektkoordinatoren, rejser næsten konstant rundt i projektzonen for at holde sig à jour med situationen og folks vigtigste behov samt afhjælpe problemer, så vidt det er muligt.

Den tosprogede skole og alfabetiseringscentrene

Skolen har naturligvis holdt sin traditionelle regntidspause og åbner for et nyt skoleår 1. oktober. Vi venter spændt på at høre nyt om antallet af tilmeldte elever, som igen afhænger af mulighederne for bespisning i skolekantin.

Ligeledes venter vi nyt om indførelsen af den nye alfabetiseringsbog, som undertegnede har revideret. Samtlige 500 eksemplarer skulle nu være ankommet til Agadez og også alfabetiseringscentrene vil naturligvis blive tilgodeset med eksemplarer.

Historiebogen

Den seneste revidering af manuskriptet til en ny skolebog om Nigers Historie står kort foran sin afslutning. Manuskriptet vil derefter blive sendt til medarbejderne i Niger til nærmere kommentarer. Samtidig vil det blive sendt til interesserede i Europa, herunder forlag, der kunne tænkes at ville udgive det.

Den politiske situation

Den nye militærregering fortsætter sit arbejde med en ny forfatning; men arbejdet ligger selvfølgelig stille i regntiden. Indstillingen af tuaregoprøret i Ayr har givet en vis arbejdsro. Regeringen synes at have en realistisk holdning til fødevaresituationen uden at stikke nogen problemer under stolen. Der kommer udenlandsk hjælp til landet, også fra Danmark, og man har specielt fokus på afværgelse af underernæringen af børn og de deraf følgende varige skader. De voldsomme regnmængder overalt i landet har dog kun gjort situationen værre. Nigerfloden har nået sin højeste vandstand i 80 år, og store, beboede områder er blevet oversvømmet, hvilket har skabt et nyt problem med over 100.000 hjemløse.

Der er for alvor ved at komme gang i debatten om familieplanlægning. Der er ved at opstå en bevidsthed om, at Nigers befolkning, hvis der ikke gøres noget, vil øges fra de nuværende 15 millioner til 50 millioner i 2050, et antal som landet umuligt kan brødføde. Også den nye alfabetiseringsbog indeholder en temadag om svangerskabsforebyggelse og bryder hermed et tabu. Måtte den blive brugt efter hensigten.

Fremtiden

Som flere gange nævnt i bladet, slutter det nuværende Danida-støttede egnsudviklingsprojekt pr. 31. december 2010. Genvej til Udvikling har sendt en føler omkring eventuel igangsættelse af et mindre projekt for unge, en "byggebrigade", som kunne istandsætte nogle af de bygninger, som de forskellige forekomster af uvejr har øvet skade på. Forslaget er ikke sendt til Kooperativet i Amatal, men til foreningen Taghilt, som ganske vist har stort set samme ledelse, men som ikke har afgrænset sit fokusområde til Amatal-zonen.

Et sådant projekt skal drives af Taghilt uden udsendt medarbejder fra GtU, som det hele tiden har været tilfældet i samarbejdet. Men vi er nødt til fra GtU's side at afgrænse os til projektforslag, hvor vi dels kan bidrage med gode spørgsmål, og hvor det dels er realistisk at opnå en bevilling.

afsender: Genvej til Udvikling, Skovvej 24, 9510 Arden.

